

Hatalmas építkezés Szibériában

Fontos szakaszhoz, a víztároló feltöltéséhez közelednek a Krasnojarszki vízi erőmű építői. A nagyteljesítményű turbinákat akkor indítják be, amikor a vízmagasság eléri a hetven métert. E szibériai építkezés fő objektumai közé tartozik a 124 méter magas és több mint egy kilométer hosszú betongát, az erőmű épülete, ahol 12, együttvéve 6 millió kilowatt kapacitású hidroagregátort helyeznek el, a hajófelvonó, amelyet kétezer tonnás vízkiszorítású vízjárművek átbocsátására méreteztek.

A vízierőmű géptemében állítják fel a világ legnagyobb hidroagregátjait. Mére-

teiről az alábbi adatok nyújtanak fogalmat: a generátor külső átmérője 23 méter, az állórész magassága több, mint 5 méter, a turbina hajtókerekének átmérője 7,5 méter. Mindazokat, akik a szibériai Gyivnogorszk városba utaznak, lenyűgözik az építkezés méretei. A talajmunkálatok terjedelmét, a beépített beton és vasbeton mennyiségét köbméterekben hétjegyű számokkal lehet csak kifejezni.

A szovjet hatalom félévészados jubileumára üzembe helyezik a két első, egyenként félmillió kilowatt kapacitású hidrogenerátort.

Pénzen váltott bosszúságok

Szolgáltatók hatósági allűrökkel — Torzulások a szemléletben — Nem szívesség a kötelesség

Ha egyszer valamire már a humoristák is ráunnak, majdnem azt jelenti, hogy a közvélemény megadta magát, belátta tehetetlenségét. Valamire való nevetettő ma már ritkán jön elő hiánycikklistával, postai ésszerűtlenséggel, közlekedési bosszúsággal, számlakiégvénylitések kálváriáival. Inkább legyintünk. Keserű belenyugvással szenvedünk el pénzünkön váltott bosszúságokat. És természetesen kidolgozzuk a védekezés módjait, reflexek alakulnak ki bennünk. Mert már tudjuk, hogy annak nem igen érdemes ajánlott levelet küldeni, akit tisztelünk, hiszen sokszor személyesen kell neki érte bemennie a postára; (ugyanis nem egyszer megesett, hogy mindjárt, próba nélkül is az értesítést kézbesítették); azaz is tisztába jöttünk, hogy aki a megszokott lapok, folyóiratok mellé újabbakat akar rendelni, annak legjobb mindjárt egy póst-postaládát is igényelni; az a felismerésünk is megerősödött, hogy a pénzünk a takaréknak van a legjobb helyen: elfoglalt embernek nincs ideje rá, hogy a pénzbevetés tapasztalatai után végigcsinálja a kivétel bürokratikus, átlagosan egyórás szertartását is.

Soroljam? Hiszen mindenki tudja, mit jelent egy bedobott értesítés a gázzámláról... egy szám beírásának elmulasztása a villamosberlet kártyáján... egynapos késés a telefonszámlával... Fenyegetés, büntetés, beigért kikapcsolás. S a vállalatok részéről ezzel minden rendben van. Ők egyszer megpróbálták, valóban nem futkoshatnak minden fogyasztó és ügyfél után. És ez a legegyszerűbb. Az ábra ugyanis fordul: ezentúl nem a vállalat érdeke, hogy megkapja a követelést, hanem az állampolgáré, hogy maga találta leleménnyel megmeneküljön a sújtó konzekvenciák alól. Előírják neki, hogy reggel hánytól és hol kell megjelenni (legfeljebb hiányzik, vagy késik a munkából), ahelyett, hogy maguk alkalmazkodnának a társadalmi szervezethez, az általános elfoglaltsághoz, keresnék az efféle ügyintézés korszerűbb megoldásait.

Annóra elmégesedett a viszony a lakosság és bizonyos intézmények, szolgáltató vállalatok ügyintézésének egyes fonákságai, ésszerűtlenségei között, hogy ebben a kérdésben már nagyon komoly szóra, megbeszélésre volt szükség Szegeden is: maga a városi párt-vegrehajtóbizottság tűzte egyik ülésének napirendjére a témát. És itt is megállapították: a lakosság számára végzett szolgáltatók fejlesztesse korantsincs arányban a társadalmi szükséglettel, esetenként éppen visszalépés történt, a szolgáltatásokkal kapcsolatos szemléletben pedig igen sok a torz vonás. Mintha csak valamiféle utolsó rangú dolog lenne. És helyenként mintha társadalmilag érzéketlen emberek szeszélyeinek lenne kitéve a lakosság. Itt a legtöbb szó, javaslat, kérdés pusztába hullott. Hiába tiltakozott például

annak idején szinte az egész lakosság a postaládák lépéscsúzási fejszerelése ellen, a posta szembeszállt a közvéleménnyel és csinálta, ahogy eltalálta. Hiába bombázta azóta is millió tiltakozás a napilapok kézbesítésének ezt a módját, s követeli ma is a közvélemény az előző módszer visszaállítását, ez a nagy hivatal dacolhat minden közösségi igénnyel? És az új postaszabályzat? Olyan dolgokat von vissza, amelyeket ez az intézmény biciklivel és lovaskocsival évtizedeken át teljesített, korszerű eszközökkel pedig megtagad: nem viszi el a csomagokat olyan utcákba, amelyekben nem tud járni gépkocsi és olyan helyeken hagyja el a táviratkézbésítést, amelyekre azelőtt kézbesítették. Ezért fejlesztik vajon állandóan ezt az intézményt?

Évek óta szorgalmazza Szegeden a Dél-Magyarország is az átutalási betétrendszer megvalósítását. Mindmáig semmi... Az OTP-t erre valamely illetékes szernek határozattal kell köteleznie. Így talán még az idén megérjük, hogy egyszeri és egyszerű (!) pénzbefizetéssel le tudhatjuk majd a gáz- és villanyszámlát, a lakbért és a telefonszámlát!

A lakosság szolgáltató nem szívesség — kötelességük az erre rendelt intézményeknek. S bár kötelesség gazdaságosságra törekedni, költségekkel, munkaerővel okosan gazdálkodni ilyen helyeken is, időnként és helyenként a vállalati előnyösség erőltetése a lakosság érdekeit sérti. Az nem lehet ára gazdaságossági szempontok érvényesítésének, hogy szolgáltatásokat csorbítsanak változatlan díjtételekkel, vagy a lakosságra hártssanak át olyan dolgokat, amelyeket korábban intézményesen megoldottak, elvégeztek a ma is fizetett díjért. Az előnytelen alkalmazkodás kötelességét sem írhatják elő ezek a vállalatok, intézmények, nekik kell munkájuk, tevékenységük körét a közösség élet- és munkarendjéhez idomítani. Néhány tucat vagy néhány száz alkalmazott kényelméért, munkavégzésének egyszerűsítéséért nem lehet egy százhuszettes közösséget idegesíteni, büntetések, hatósági fenyegetések kreaturájával sakkban tartani. Ezért legfőbb ideje, hogy a szolgáltató vállalatok és intézmények kitörüljék szabályzataikból és munkastílusukból a büntetések rendszerét. Ezeket a kötelességüket megtagadó polgárokkal szemben is csak a hatóságok illetékesek alkalmazni, és semmiképpen sem vállalatok, amelyek gyakran maguk nehezítik a fizetési vagy egyéb kötelességteljesítés normális gyakorlatának megvalósulását.

Számos „bejártott” módszer revíziója időszóróvá vált. Hamis szemléletet kell helyreigazítani. Gondoljunk csak meg: párszáz kézbesítő kedvéért százezer ember járja a lépcsőházakat; néhány tucat pénzbeszedő munkaidőbeosztása miatt tízszer és

százszor annyi lakos vilámoszik ki a gázgyárba; egy elavult és előregedett házfelügyelői módszerben keresetjük az okát, hogy szemetek a lakóházak, piszkosak a lépcsők; csodálkozunk, hogy munkaerőgondokkal vergődik a Városgazdálkodási Vállalat, s alacsonyak ennek a korántsem kapós munkának a bértételei. Pedig kínálkozik megoldás. Senki sem foglalta törvénybe, hogy egy pénzbeszedő csak akkor indulhat munkába, amikor mások is dolgozni vannak; a bedobott értesítéssel egy csekket is be lehet dobni, amelyen szerepelne a számla összege és postára lehetne adni; az is előnyös lenne a lakosságnak, ha a magán-telefondíjakat ugyanaz a postás el is vinné, aki a számlát kézbesíti, hiszen ha idegen cégnek — mint a rádió és a tv — be tudja szedni a pénzt, éppen saját ügyfeleitől sajnálja ezt a gesztust?

Nem vadonatújnak ezek a panaszok, sem a javaslatok. De minthogy éveken át sürösödtek, ma már olyan kiáltó ellentétben vannak a társadalom igényeivel, hogy feszítésük győtrővé vált. Mert bár számos szolgáltatásban előnyös változásról, korszerűsödésről, rugalmasságról számolhatnánk be, éppen a legtöbb embert érintő ágazatok szolgáltatási színvonalára meredve meg vagy zsongorodtunk vissza. Éppen azok, amelyek csiszolására, tökéletesítésére érdemes még anyagiakat is áldozni, mert a lakosság olyan széles körének gondjait, bosszúságait csökkenthetnének vagy a nemzeti vagyonnak oly fontos szolgáltató tennék velük. A rábeszélés, a győzködés, a javasolás fegyverét már kipróbálta a lakosság, valamennyi társadalmi szervezett. Azon a ponton vagyunk, amikor az illetékes felügyeleti szervek, hatóságok erélyére van szükség.

Sz. Simon István

Mojszejev már Szegedre rendez

A Szovjetunió Állami Népi Táncegyüttese, a világszerte ismert Mojszejev-együttes e napokban már Magyarországra készül. A Szegedi Szabadtéri Játékokon lépnek fel július 23-án, 27-én, 28-án és 30-án. Idei rendkívül nagy érdeklődéssel várt szereplésüket nemrégiben előzte meg a hír, hogy a Szovjetunió Akadémiai Népi Együttesének címével tüntették ki őket, nagy nevű vezetőjük, Igor Mojszejev pedig elnyerte az idej Lenin-díjat.

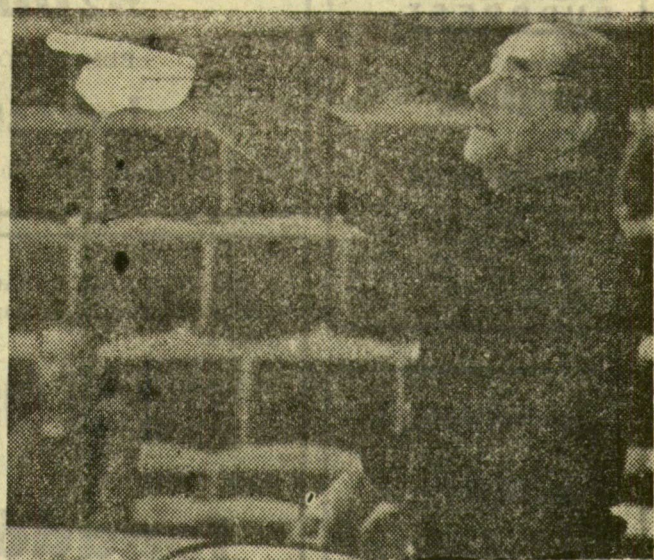
Alábbi cikkünk szerzője lapunk felkérésére — az APN szovjet hírügynökség révén — Valentin Katajev író portrét fest Mojszejevről, aki már a szegedi színpadra rendezte együttesének műsorát.

Igor Mojszejev új oldalt kezdett az orosz balett történetében. Olyan balettszínházat hozott létre, amelyhez hasonló sohasem volt sem Oroszországban, sem külföldön. Nem véletlenül használom itt a balettszínház kifejezést.

A koreográfia a legmagasabb fokú szintetikus művészet, melyben harmonikusan fonódnak össze egymást kiegészítve a zene, a festészet, az emberi test mozgásának, külső és belső ritmusának, végül a legtisztább dramaturgiának elemei, mivel a tánc sohasem konfliktus nélküli: mindig egy dráma magjait rejti magában, s csak a valóban nagy művész képes arra, hogy eljusson ehhez a maghoz.

Mindezekhez az elemekhez Igor Mojszejev még a népiesség elvét is csatolta, pontosabban népiességgel itatta át, abba ágyazta.

Lényegében csodát művelt. A régóta meglévő népi táncról lefújta az évszázadok porát, új lelket lehel bele és egy jöttányit sem változtatva meg annak a történelem folyamán kialakult általános vonásait, visz-

A Lenin-díjas Igor Mojszejev beállít egy táncjelenetet

száadta alkotójának, népnek.

Első tekintetre egyszerű a dolog: egy táncegyüttes népi táncok előadására szakosodott. Így lenne, ha az együttes élén — bátran ki mondom — nem egy igazán nagy művész állana, aki gazdaggá tette a népi táncot, s felemelte a művészet legmagasabb fokára. Ehhez kevésnek bizonyul az, aki egyszerűen csak kiváló koreográfus. Festőnek és grafikusnak, jó érzékű zenésznek és táncművészeknek, költőnek és néprajzkutatóknak, történészeknek és dramaturgnak kell lennie.

Igor Mojszejev rendelkezik ezekkel az adottságokkal. Sokoldalú, állandóan kutató, munkájában állhatatos, ötleteiben zseniális ember. Lelke állandó alkotói lázban ég.

Sohasem láttam őt nyugodtan pihenni, semmire sem gondolni, teljesen ki kapcsolódni. Olyan, mint a felajzott húr, mint az elevenbe ötvözött figyelem.

Egy alkalommal a tengerparti korláton ült kedvenc

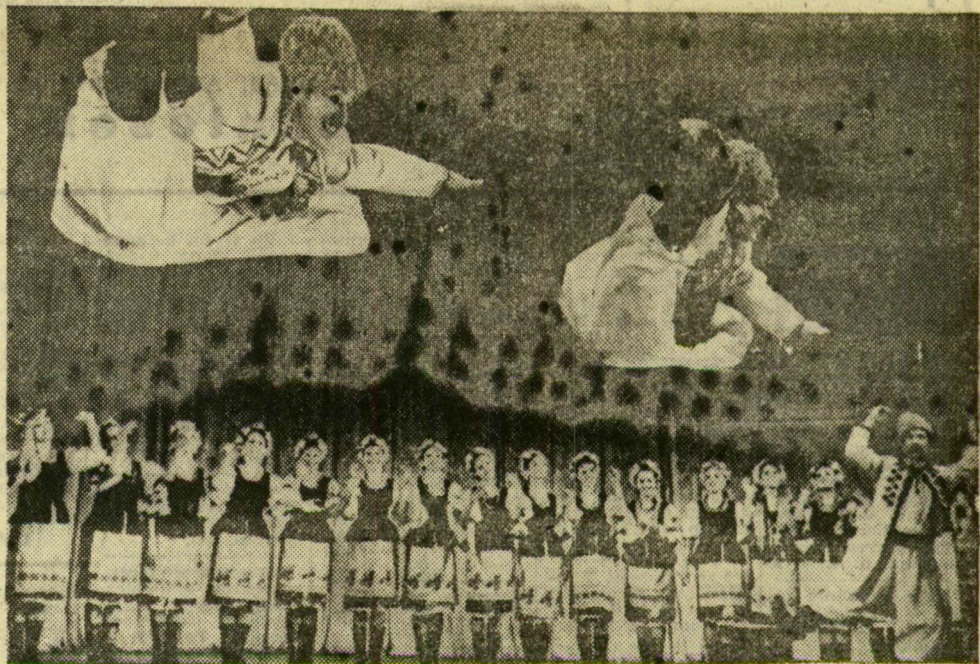
pihenőhelyén, Koktebelben. Fogadom, hogy a Fekete-tenger állandóan változó színeit figyelve valami újat, egyedül az ő számára érthető színárnyalatot keresett a tenger vizében. Egyszerű, kigombolt nyakú nyári ingben ült, s figyelte a sétáló halászokat, strandolókat, napfürdőző lányokat. Biztos vagyok abban, hogy ezekből a szereplőkből eleven, metszően éles kompozíciókat állít össze magában.

Szenvedélyes utazó. Sok országban megfordult, fáradhatatlanul utazik gépkocsin, vonaton, tevéen vagy ami éppen kéznél van, a későbbiek folyamán zenévé, táncá komponált ezer kilométeres távolságokat hagyva maga mögött.

Ő a népek közötti kapcsolatot, a népművészet legtalálékonyabb propagandistája. Színháza közelebb hozza egymáshoz a világ népeit, elmélyíti a nemzetközi barátságot.

Talán ebben rejlik Igor Mojszejev fő ereje.

Fordította: Bálint István

Tavaszi láz — ukrán szvit a Mojszejev-együttes műsorából

Hangolnak a muzsikuskok a kertí asztalok előtt, eperfa, akác alatt, mindegyütt, ahol csak tenyérnyi kis hely van lombos fának, piros asztronak két-három asztron, s a baknak, hol hordót lehet csapolni. „Szeretnék május éjszakáján letépní minden orgonát...” Most nyílik, most bolondít az illata, most már a szerelmes, fehér éjszákák jönnek.

Orgonavirág

A hóvirág már ellillant. A gyöngyvirág menyasszonyruhája már tétett. Érett, szép asszony nevet a kertben: orgona. Nhezek, bódítók az éjszakák, nyitott az ég, csillagos. Miért nem tudsz aludni? Az orgona! Virágzik az orgona. Tudományos nevén — ebből fordították le — Syringa. Sip. Mert május éjszaká-

más-más csuklóján. Viszik haza. „Töncsi hozta, tudod, az a kis negyedikes.” „Laci mamája küldte, hát nem kedves?” S van egy nagy veszély is! Némely virágráus orgonacsokorral kereskedik! És láttam már városi embert — most, májusban! — orgonát vásárolni. Orgonát! Mert orgonát „készen venni” annyit, mint feleséget vásárolni, lemondani a mátkaság édes heteiről. Orgonát szakítani kell. Sajátkezűleg. Csokrot köni és csokrot vinni. És orgonát küldeni (kivéve télen) nem szabad: vinni kell, hódolón és hódítón. „Milyen igaz: „szeretnék május éjszakáján letépní minden orgonát...” Kőbányai György

Fiatal építők társadalmi munkája

Csak nemrégiben alakult meg a Csongrád megyei Építőipari Vállalat 6-os számú KISZ-alapszervezete; de máris jó eredményeket mondhat magáénak. A fiatalok, akik közül sokan új tagjai az ifjúsági szervezetnek, a KISZ-munka számos területén jeleskedtek már eddig is.

Különösen elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki társadalmi munkában. Legutóbb például az építkezések villanszerelési munkálataiból vették ki részüket. Társadalmi munkájuk elősegíti a határidők pontos betartását.